

**NFT, SANAT VE YAPAY ZEKÂ:
DİJİTAL YARATICILIK VE SANATIN DÖNÜŞÜMÜ¹**
NFT, ART AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE:
DIGITAL CREATIVITY AND THE TRANSFORMATION OF ART

Tuğçe YAŞA TOPRAK

Dr, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk
Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı,
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Ph.D., Institute of Social Sciences,
Turkish Language and Literature,
Muğla Sıtkı Koçman University
tugceeyasa@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1967-9386

Muhammed TOPRAK

Doktora Öğrencisi, Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı
Anabilim Dalı,
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Institute of Social Sciences, Turkish
Language and Literature,
Muğla Sıtkı Koçman University
muhammedtoprak@live.com

ORCID ID: 0000-0003-4136-5762

Makale bilgisi | Article Information

DOI: 10.47994/usbad.1573935

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 25.10.2024

Kabul Tarihi / Date Accepted: 03.01.2025

Yayın Tarihi / Date Published: 20.03.2025

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Mart / March

Bu Makaleye Atıf İçin / To Cite This Article: Yaşa Toprak, T., & Toprak, M.
(2025). NFT, Sanat ve Yapay Zekâ: Dijital Yaratıcılık ve Sanatın Dönüşümü.
USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi 7(17), 41-57.

İntihal: Bu makale intihal.net yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by intihal.net. No plagiarism detected.

İletişim: Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/usbad>
mail: usbaddergi@gmail.com

¹ Bu makale, İstanbul'da 12-13 Ekim 2024 tarihinde gerçekleştirilen 5. Uluslararası Sanat ve Estetik Sempozyumu'nda sözlü olarak sunulan bildirinin yeniden gözden geçirilerek genişletilmiş hâlidir.

Öz: “Değiştirilemez ve benzersiz varlıklar” şeklinde ifade edilen NFT’ler (Non-Fungible Token), kripto para teknolojisinin bir uzantısı olarak doğmuş olmasına rağmen kısa süre içerisinde sanat ve estetik konularıyla iç içe geçmiştir. Dijital sanatın bir göstergesi olan NFT’ler, sadece estetik ve etik açıdan değil, aynı zamanda orijinallik, koleksiyonerlik ve ticarileşme gibi pek çok açıdan incelenmeye değer bir konudur. Yapay zekâ destekli algoritmaların etken bir faktör olarak NFT’lerde yer alması, sanatçının rolünü birçok açıdan dönüştürmüştür. Bunun yanı sıra sanat eserlerinin mülkiyetinin dijitalleşmesi, eserden beklentilerin de değişmesine sebep olmuştur. Bu değişimde NFT’ler üzerinden sanatın ticarî bir meta hâline getirilmesinin büyük bir etkisi bulunmaktadır. Yapay zekâ desteğiyle üretilen sanat eserlerinin, yine yapay zekâ tarafından manipüle edilerek para piyasalarını kontrol altına alabilmesi pek çok spekülasyona yol açsa da Refik Anadol, Murat Pak, Selçuk Erdem, Cem Yılmaz gibi bazı öncü Türk NFT sanatçıları küresel ölçekte yeni bir sanat zemini oluşturmuştur. Bu çalışmada yapay zekâ ile desteklenen NFT’lerin sanat dünyasındaki yeri, Türk NFT sanatçıları örnekleminde değerlendirilecektir. Aynı zamanda sanatın doğuşundan kitlelere uzanan yolda yapay zekânın etkisi ve önemi ile yaratıcılık ve orijinallik kavramlarının nasıl değişime uğradığı tartışılacak, NFT’lerin sanatı yayma gücü ve potansiyeli irdelenirken, dijital teknolojilerin sanatçı ve sanatın alımlayıcısı arasındaki yeni ve doğrudan ilişkiyi nasıl dönüştürdüğü üzerinde de durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: NFT, Yapay Zekâ, Sanat, Dijitalleşme

Abstract: Non-Fungible Tokens (NFTs), defined as “irreplaceable and unique assets,” initially emerged as an extension of cryptocurrency technology. However, they rapidly became intertwined with art and aesthetics. NFTs, which symbolize the digital art movement, merit examination not only from aesthetic and ethical perspectives but also in terms of originality, collectibility, and commercialization. The integration of artificial intelligence (AI)-driven algorithms as an influential factor in the creation of NFTs has significantly reshaped the artist's role. Furthermore, the digitalization of art ownership has led to shifting expectations regarding artworks. The commodification of art through NFTs has been a key driver in this transformation. While there are numerous speculations that AI-generated artworks could be manipulated by AI to influence financial markets, pioneering Turkish NFT artists like Refik Anadol, Murat Pak, Selçuk Erdem, and Cem Yılmaz have laid the groundwork for a new artistic paradigm on a global scale. This study will examine the role of AI-supported NFTs within the art world, focusing specifically on the contributions of Turkish NFT artists. Additionally, the research will explore how AI has impacted the trajectory of art from its origins to mass dissemination, discussing the evolving definitions of creativity and originality. The study will also investigate the potential of NFTs to democratize art and analyze how digital technologies are transforming the relationship between artists and their audiences in unprecedented ways.

Key Words: Artificial Intelligence, NFT, Art, Digitalization

GİRİŞ

Türkçe literatüre “nitelikli fikrî tapu” Koç, A. T. (2024, 17 Eylül). olarak geçen NFT, kripto para teknolojisinin bir uzantısı olarak doğmuştur. NFT dijital bir sertifika olarak düşünülebilir. Kendine has, değiştirilemez ve benzersiz olan bu dijital varlıklar geleneksel sanat dünyasının dijital dünyaya uyum sağlaması noktasında çığır açıcı bazı misyonlar üstlenmiştir. NFT’ler blok zinciri (blockchain) teknolojisini kullanır. Blok zinciri 2008 yılında ortaya atılmış, 2009 yılında ise Bitcoin sanal para birimi ile birlikte tanınmaya başlamıştır. Blok zinciri teknolojisi esasen işletme

ağındaki bir veritabanı mekanizmasından ibarettir. Birbirine bağlı bloklar bir zincir üzerinde şeffaf şekilde depolanır. Veriler kronolojik olarak tutarlıdır. Sistem, yetkisiz işlem girdilerini engeller. Böylece bir ağ üzerinde yapılan işlemler dokunulmaz ve değiştirilemez bir biçimde üçüncül bağlantılarca da gözlemlenebilir (Ünal & Uluyol, 2020, s. 168).

Blok zinciri teknolojisinin en önemli özelliklerinden biri merkeziyetsiz olmasıdır (Decentralized Finance-DeFi). Merkeziyetsiz finans uygulamaları, blok zincir mimarisine dayalı olarak dijital varlıklar üzerindeki işlemleri akıllı sözleşme standartlarını kullanarak güvenli bir şekilde yapılmasını ve bilgilerin saklanmasını sağlamaktadır. Geleneksel bankacılık hizmetlerinden farklı olarak DeFi kullanıcıları bir aracı olmaksızın doğrudan uygulama ile etkileşime girmektedir (Parlar, 2022, s. 169). Fikrî tapuyu koruyan şey bir kurum/kuruluş değil, bir teknolojidir. Bir güvenceyle ve dijital kontratla korunan dijital sanat eseri artık muhatabını beklemektedir. Sanatçı ile sanatın muhatabı arasında bu iletişimi sağlayan unsurların haricinde herhangi bir yapı bulunmaz. Sanatsever ve sanatçı arasındaki bağ dijital ortamda merkeziyetsiz bir güvenceyle kurulmuş olur.

NFT'ler blok zinciri teknolojisinin bir uzantısı olarak yeni bir dijital alan açar. Sanat, bu dijital dünyanın kapısını aralayan en önemli anahtarlardan biri hâline gelir. Böylelikle sanat eseri artık sadece genel anlamıyla estetik ve etik açıdan değil koleksiyonerlik, ticarileşme, dijital dünyada bir meta olma hasebiyle de dikkat çekmiştir. Sanatçılar eserlerini dijital müzelerde sergileyebilmiş, metaverse adı verilen ve "evren ötesi" ifadesiyle açıklanabilecek platformda bir meta olarak kullanılabilir şekilde ortaya koyabilmiştir.

Alternatif para, alternatif sanat, alternatif meta ve alternatif dünyanın hızla kurulmasıyla birlikte somut olan birçok şey dijital dünyaya da aksetmiştir. Yapay zekâ teknolojileri bu duruma paralel olarak NFT dünyasına ve sanata da uyum sağlamıştır.

Yapay zekâ destekli algoritmalar bazen sanatçıyı gölgeleyen, bazense sanatçıya destek vererek bir sanat eseri meydana getiren teknolojiler olarak dikkat çeker. Bir başka açıdan yapay zekânın bazı durumlarda kitlelerin sanata erişmesi noktasında engel teşkil ettiği de görülür. Özellikle sınırlı sayıda satışa sunulan NFT'lerle ilgili olarak bu sorun ortaya çıkmaktadır. NFT'lerin ticarî bir metaya dönüşmesiyle birlikte sanatçı ve sanatsever arasına kâr amacı güden kişiler veya yazılımlar (botlar) girerek kitlelerin sanata ve sanat eserine erişmesini engellemeye çalışır.

Bu çalışma, NFT'nin doğma sürecini, sanatla ilgili serüvenini ve yapay zekânın bu etkileşimdeki rolünü ele almayı amaçlamaktadır. Bu noktada öncelikle NFT'ler ile ilgili bazı kavramların açıklanması yerinde olacaktır:

1. NFT'ler ve Blok Zinciri Teknolojisi

Nitelikli Fikrî Tapu, yani NFT'ler dijital bir sözleşmeyle akıllı kontrat üzerinden işlenir. Bu süreç, blok zinciri teknolojisinin güvenlik, şeffaflık ve merkeziyetsiz yapısıyla doğrudan bağlantılıdır. NFT'ler, her bir dijital varlığın benzersiz ve

değiştirilemez olmasını sağlayarak sanat eserlerinin dijital formatta korunmasını ve mülkiyetinin aktarılmasını sağlar (Düzenli & Perdahçı, 2024, s. 17). Blok zincirine dayalı bu yapı, aynı zamanda sahtecilik ve mülkiyet hakkı ihlallerini de önleyici bir rol oynar. Sanat eserinin muhatabına ulaşması, mülkiyetin dijitalleşmesi ve varlıkların işlenişi, ana hatlarıyla şu dört adımda gerçekleşir:

İşlemin Kaydedilmesi

Dijital varlık blok zinciri vasıtasıyla devredilir ve bu işlem, blok zincirin değiştirilemez yapısına kaydedilir. Bu aşama, mülkiyetin doğrulanması ve güvenli bir şekilde aktarılması açısından önemlidir.

Oy Birliğinin Sağlanması

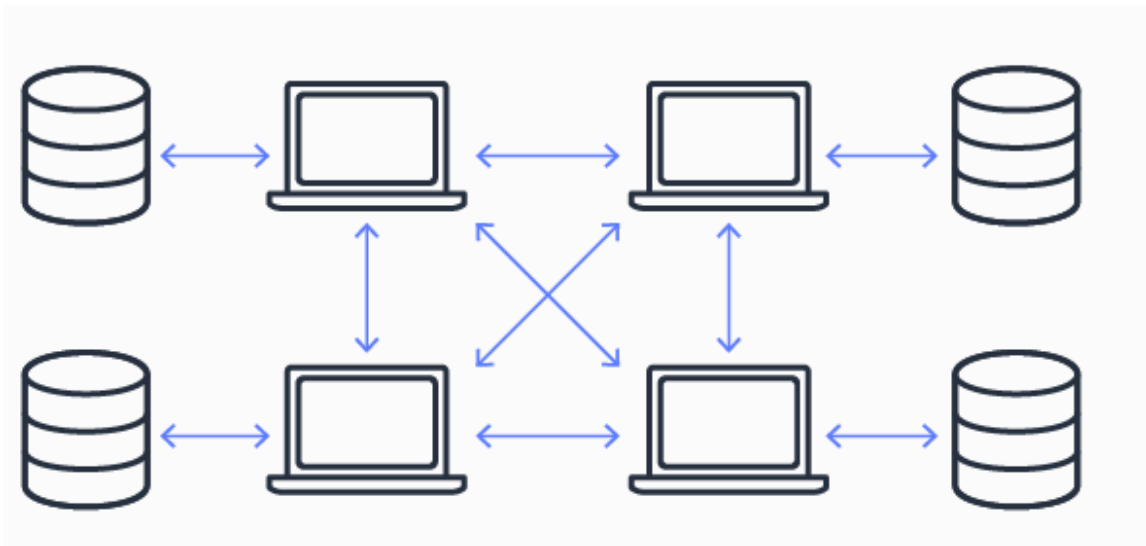
Kaydedilen işlem taraflarca onaylanır. Bu, blok zinciri üzerinde yer alan doğrulayıcılar tarafından yapılan bir onay sürecidir ve işlemin geçerli ve doğru olduğunun garantisini sağlar.

Blokların Bağlanması

Oy birliğinin sağlanması neticesinde yeni bir blok, önceki bloklarla şifrelenmiş bir zincir aracılığıyla birbirine bağlanır. Bu adım, işlemin kronolojik olarak doğrulanmasını ve blok zincirinin bütünlüğünü sağlar.

Defterin Paylaşılması

Merkezi olmayan bir sistemin temel özelliklerinden biri olan bu adım, merkezi kayıt defterinin tüm katılımcılara dağıtılmasıdır. Bu sayede herkes, sistemde gerçekleşen işlemleri şeffaf bir şekilde görebilir. Merkezî olmayan bu yapı, dijital mülkiyet haklarının korunmasında temel bir güvenlik katmanı oluşturur.

Şekil 1: Blok zinciri bağlantı şeması (Amazon, 2024)

Yukarıda belirtilen işlemlerin ardından NFT artık yeni sahibine zimmetlenir. Şemada belirtilen döngünün çalışması için birçok blok zinciri ağı vardır. Bunlardan NFT'ler ile ilgili en bilinenler Bitcoin, Ethereum, Solana gibi ağlardır. NFT'ler birçok ağda uç verse de Ethereum ağı kullanıcılar için daha çok tercih edilir. Bunda

Ethereum'un altındaki ERC-721 standardının NFT'leri oluşturmak, transfer etmek ve yönetmek için tasarlanmış olmasının etkisi vardır.² Sanatçılar sanat eserlerini çok büyük oranda Ethereum ağı üzerinden sergiler. Bu sebeple bu makalede de örnek olarak Ethereum ağına var olan NFT projeleri seçilmiştir.

Ethereum'un NFT piyasasındaki bu hâkimiyeti, onu dijital sanat ekonomisinin merkezi haline getirmektedir. ERC-721 standardı, sanatçıların eserlerini güvenli ve şeffaf bir şekilde sergilemelerine olanak tanırken, aynı zamanda alıcılar için de güvenilir bir ortam yaratır. Ethereum ağı, akıllı kontratlar yoluyla hem alıcı hem de sanatçı için mülkiyetin ve işlemlerin değiştirilemez bir biçimde kaydedilmesini sağlar. Bu sayede bir NFT'nin orijinalliği ve sahiplik geçmişi sorgulanamaz bir şekilde korunur (Arı, 2024, s. 49-50).

Alışveriş işlemi gerçekleştiğinde önceki sahiplerin (sanatçı da dâhil) NFT üzerinde artık hiçbir hakkı kalmaz. Eserin yeni sahibi varlığı uygun platformlarda (Opensea, Blur, X2Y2, vb.) sergileyebilir. Kullanıcılar eseri satın almak istesin ya da istemesin, NFT koleksiyonlarını proje sayfalarından diledikleri gibi görüntüleyebilir; hatta önceki sahiplerine kadar her türlü bilgiye şeffaf olarak erişebilir. Bu özellik, blok zinciri teknolojisinin en güçlü yanlarından biri olan şeffaflık ve merkeziyetsizliğin bir sonucudur. Sanatçılar ve koleksiyoncular, her işlemi görebilir, eserin hangi aşamalardan geçtiğini inceleyebilir ve buna göre kararlar alabilirler.

Sanatseverler bu etkileşimlerle NFT üzerinden bir ekonomi düzlemi yaratmış olur. Blok zinciri teknolojisi sadece tüm bu sanat aktivitesinin inşa edildiği yer değil, aynı zamanda nitelikli fikrî tapunun güvencesidir. Yine blok zinciri sayesinde sanatçılar, eserleri her el değiştirdiğinde telif hakkı da kazanabilirler. Akıllı kontratlar, her yeni satışta sanatçıya otomatik olarak belirlenen bir oranda ödeme yapar. Bu sistem, sanatçıların gelir elde etme biçimlerini köklü bir şekilde değiştirirken, aynı zamanda dijital sanatın ticarî değerini de artırmaktadır.

Bunun yanı sıra, NFT platformları, sadece sanat eserlerini sergileme ve ticaretini yapma alanı sunmaz, aynı zamanda bir topluluk oluşturarak sanatçı ile izleyici arasındaki etkileşimi güçlendirir. Koleksiyonerler ve sanatçılar, dijital platformlar üzerinden doğrudan iletişim kurarak sanatın daha katılımcı ve etkileşimli bir hâle gelmesine katkıda bulunur.

Blok zinciri teknolojisi ile sanatın dönüşüme uğraması da kaçınılmaz olmuştur. Tarih boyunca insanların kendini ifade etme niyetiyle düşünce ve duygularını estetik bir şekilde aktarma aracı olan sanat; heykel, dans, müzik, şiir gibi birçok alanda kendisini gösterir. Geleneksel sanatta yaratıcılık, ifade, eleştirel düşünce, somut veya somut olmayan form, değer ve mülkiyet gibi birçok özellik vardır. Blok zinciri teknolojisi ise bahsedilen tüm bu özellikleri kapsayacak şekilde mevcudiyetini ortaya koyar. Sanat eserleri dijital formatta NFT olarak tabir edilen dijital sertifikalarla korunur hâle gelir. Dijital sanatın yaratılması, paylaşılması ve

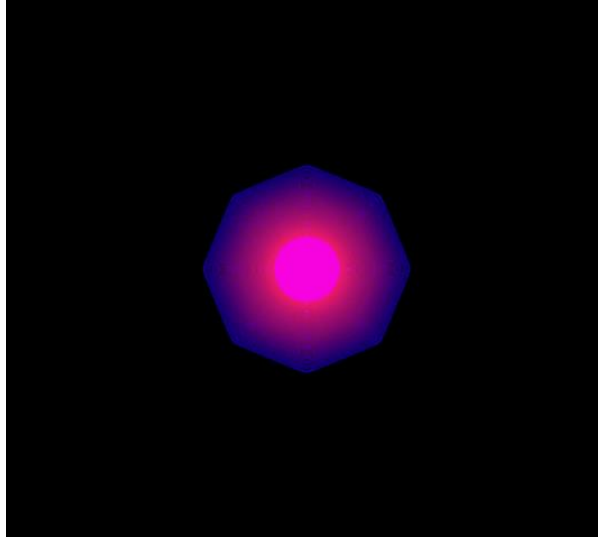
² ERC-721 hakkında detaylı bilgi için bkz: <https://www.coinbase.com/tr/learn/crypto-glossary/what-is-erc-721>.

satılması köklü değişikliklere uğramıştır. Maddeler halinde bu değişiklikler sıralanacak olursa:

- **Sanatın Dijitalleşmesi:** NFT'lerden önce dijital sanat eserleri hâlihazırda var olsa da bu sanat eserlerini koruyan, orijinalliğini tasdikleyen güvenilir bir ağ bulunmamaktaydı. Blok zinciri teknolojisi ile birlikte dijital sanat eserinin orijinalliği kapsamında dikkate değer bir güvenilirlik sağlanmaya başlandı.
- **Orijinallik:** Geleneksel sanatın dijital dünyadaki karşılığına bakıldığında en büyük sorun o eserin orijinalliğini sorgulamaktır. NFT'ler bu güvenilirliği sağlama açısından önemlidir. Sanat eserleri blok zinciri teknolojisi vasıtasıyla bir jeton (token) olarak temsil edilir ve bu jeton eserin mülkiyetiyle ilgili soru işaretlerini ortadan kaldırır.
- **Yatırım ve Koleksiyon:** Dijital sanat eserleri NFT'ler aracılığıyla hem bir yatırım aracı hem de koleksiyon haline gelmiştir. Eserler tıpkı geleneksel sanatta olduğu gibi alınıp satılabilir. Öte yandan bu sanat eserlerinin değeri artabilir, azalabilir.
- **Şeffaflık ve Güvenlik:** Blok zinciri teknolojisinin doğası gereği bütün veriler kalıcı ve şeffaftır. İsteyen herhangi bir kullanıcı herhangi bir sanat eserinin hangi aşamalarda kime ait olduğunu rahatlıkla sorgulayabilir.

2. NFT ve Sanat: Yeni Bir Paradigma

Nitelikli fikrî tapunun ilk örneği sanatçı Kevin McCoy ve Jennifer Greavu'un 2014 yılında ortaya koyduğu "Quantum" adlı dijital sanat eseridir. Eser teknoloji girişimcisi Anil Dash'in de çabalarıyla blok zinciri teknolojisine işlenmiştir (Sanatokur, 2024).

Resim 1: "Quantum" Kevin MCCOY.

Güçlü örnekleri her ne kadar 2014 yılına uzansa da NFT'ler 2020 tarihinde Covid-19 pandemisinin patlak vermesiyle sanallaşmanın etkisi sebebiyle yaygınlaşır (Ayık Ersoy, 2024, s. 90). Küresel ölçekte sokağa çıkma yasaklarının artmasıyla sosyal yaşam birtakım sınırlamalara maruz kalır. Hâliyle yaşam, akış yönünü dijitale çevirir. Böylece 1992 yılında Neal Stephenson'un *Snow Crash* adlı

bilimkurgu/siberpunk romanında karşımıza çıkan metaverse kavramı (1992, s. 18) bir dönemin gerçekliği hâline gelir. Sanatçılar artık sanat eserini bu dijital dünyada sunma, sanatseverler de bu eserleri aynı dijital dünyada deneyimleme eğilimi gösterir. Özellikle 2021 yılında Mike Winkelmann'ın *Everydays: the First 5000 Days* isimli 5000 görüntüden oluşan dijital sanat eseri medyada büyük bir etki uyandırarak NFT'lerin tanınırlığını arttırmıştır (Winkelmann, 2024).

Bu süreçte, dijital sanatın geleneksel sanat algısını değiştirmeye başladığı açıkça görülmektedir. Artık sanat eserleri, fiziksel mekânlarda değil, dijital platformlarda alınıp satılabilir, sergilenebilir ve deneyimlenebilir hâle gelmiştir. Sanat, izleyici ve koleksiyoncu ilişkileri büyük ölçüde çevrimiçi etkileşimlerle gelişmiş, sanatseverler bu eserlerle sanal sergilerde ya da NFT pazarlarında buluşmaya başlamıştır. Bu dijitalleşme süreci, aynı zamanda sanat eserinin değerinin nasıl belirlendiğini de yeniden şekillendirir. Geleneksel sanat dünyasında uzmanlar, galeriler ve küratörler sanata değer biçerken, NFT'lerde eserin nadirliği, sanatçının ünü ve dijital toplulukların ilgisi gibi faktörler ön plana çıkmaya başlar.

Ünlü birçok sanatçı ve birçok marka eserlerini NFT olarak sergiler. Öyle ki Selçuk Erdem (Erdem, 2024), Cem Yılmaz (Yılmaz, 2024), Murat Pak (Pak, 2024) ve Refik Anadol (Anadol, 2024) gibi isimlerin yanı sıra Adidas (Opensea, 2024), Nike (Opensea, 2024) gibi markalar yalnızca metaverse denilen dijital evrende kullanılabilecek ürünleri NFT haline getirip satışa sunar. İsmi anılan sanatçılar NFT dünyasında farklı açılardan iz bırakır. Türkiye'de NFT'nin doğma ve gelişme sürecini göstermesi bakımından bu isimler önemli rol oynamaktadır.

Limon ve *Penguen* gibi dergilerin profesyonel çizerliğini yapan karikatürist Selçuk Erdem, "Fluffy Polar Bears" adlı proje ile Türkiye'de NFT'ye yönelen ilk isimlerde biri olmuştur.

Resim 2: "Fluffy Polar Bears" (Opensea, 2024).

"Fluffy Polar Bears" projesi geniş kitlelere ulaşan koleksiyon olarak Türkiye'de yankı bulur. Proje 9999 adet NFT'yi kapsamaktadır. NFT'lerden bazıları sanatçının imzasını taşır ve bu sebeple daha değerlidir, bazıları da "sıradan" denilebilecek bir

kategoriye ayrılır. NFT'nin değerini belirleyen ana etken "nadirlik" durumudur. Erdem'in eserinde imzalı NFT'ler nadirken, diğerleri arka plan rengi, aksesuar gibi detaylara bağlı olarak değişken ve kişisel bir öneme sahiptir. Projeye katılmaya hak kazanan kişiler "mint" denilen ilk üretim aşamasına katılır. NFT'lerin nasıl görüneceğini hiçbir sanatsever seçemez. Proje sahiplerince akıllı kontrattaki veriler doğrultusunda NFT'lerin açığa çıkarılacağı bir zaman belirlenir ve bir aksilik olmadığı takdirde o tarihte kullanıcılar NFT'lerinin görünümüne yani "reveal" aşamasına ulaşır. Selçuk Erdem'in projesi için örnek verilecek olursa, NFT'nin imzalı olup olmaması tamamen şans faktörüne bağlıdır. NFT'lerin görünümünün tamamen aşikâr olmasının ardından kullanıcılar NFT marketlerden diledikleri NFT'yi seçip satın almayı deneyebilirler. Sanat eserinin belirsizliği sadece *mint* aşamasını kapsamaktadır.

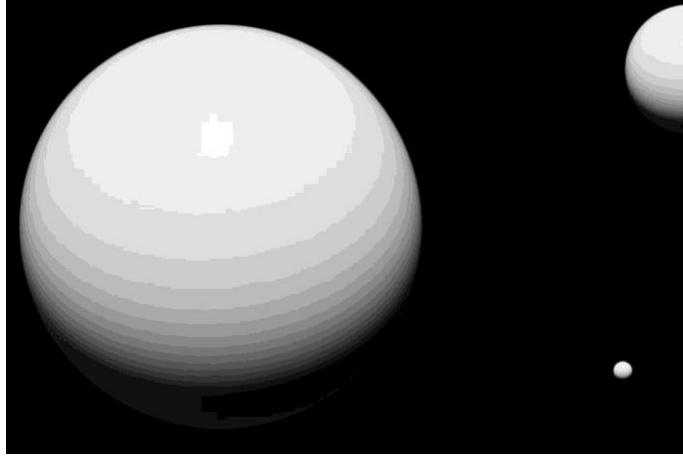
"Fluffy Polar Bears" projesi tanınan bir sanatçı tarafından kitlelere sunulan büyük bir NFT projesi olma noktasında Türkiye'de önemli bir ilk adımdır. Buna benzer bir başka atılım Cem Yılmaz tarafından gerçekleştirilir. Cem Yılmaz, Selçuk Erdem'in aksine geniş kitlelere hitap eden hacimli bir proje yerine kişisel çizimlerini ve eserlerini paylaşır. Cem Yılmaz, eserlerini bir proje odağında değil, kişisel bir takas mantığıyla sanatseverlere sunar.

Resim 3: "DRUNK CY TAP WATER" (Opensea, 2024).

Yılmaz'ın "DRUNK CY TAP WATER" adlı eseri, dijital sanat alanında sanatçıların kişisel tarzlarını koruyarak NFT dünyasında nasıl yer alabileceğini gösterir. Bu yöntem, daha kişisel ve özgün bir etkileşim biçimi sunarken, büyük projelerden farklı olarak koleksiyonerlere eserin sanatçısına daha yakın olma hissi verir.

Türkiye'de ve dünyada oldukça ünlü olan bir başka isim Murat Pak'tır. M. Pak, bir dijital sanatçı, kripto para yatırımcısı ve programcıdır. Kripto sanat ile yaptığı dijital tasarımlarını satarak 1 milyon dolardan fazla kazanç sağlayan ilk kripto sanatçısı olarak dikkatleri üzerine çekmiştir (Özdeniz, 2024, s. 49).

Resim 4: "Merge" (Opensea, 2024).

Murat Pak'a ait olan "The Merge" adlı dijital eser 91,8 milyon dolarlık hasılatı ulaştırmıştır (Arı, 2024, s. 64). Bu kazanç, NFT dünyasında büyük projelerin ne denli devasa bir ekonomi yaratabileceğinin bir göstergesidir. Pak'ın eseri, sadece bir sanat eseri değil, aynı zamanda dijital sanatın ve NFT teknolojisinin büyük kitlelerce nasıl değer gördüğünü ve nasıl bir maddî kazanç yaratma potansiyeli oluşturduğunu ortaya koymaktadır.

Türkiye'de NFT, sanat ve yapay zekâ denildiğinde akla gelen ilk isimlerden biri de Refik Anadol'dur. Anadol, yapay zekâ algoritmalarıyla da ilgilendiği için "Sanat ve Yapay Zekâ" başlıklı bir sonraki bölümde ele alınacaktır.

Açıkça görülmektedir ki sanatın dijitalleşmesi, eserin öylece dijital uzantıya dönüşmesi değildir. Sanata ilgi duyan insanların sanata ulaşma ve deneyimleme şekli de değişmiştir. Söz gelimi Türkiye için örnek verilecek olursa İstanbul'daki sergiler ülkenin başka bölgelerinde ikâmet eden sanat severlerin sergiye katılımı bakımından zorlayıcı olabilir, ancak sanatın dijital dünyaya yayılması, üç boyutlu sanal müzeler, NFT'ler gibi faktörler neticesinde hem sanatçı hem de sanatsever internet bağlantısı aracılığıyla dijital bir düzlemde buluşabilir. Dijital dünyanın yeniliği pandemi kısılcısındaki insanları cezbetmiştir. Neticede NFT'ler sanatseverlere ulaştırılan bir sanat eseri olmanın çok ötesine geçip ticarileşmiştir. Bunda blok zinciri teknolojisinin özünde maddî bir tarafının olmasının da etkisi olmuştur. NFT'lerin meta haline gelmesiyle birlikte maddî kazanç rekabeti başlamıştır. Sanatçıların sanatseverlerle nezih bir şekilde, rekabetsiz ve sakin ruh haliyle kurduğu iletişim yerini maddiyat odaklı bir hüviyete, harareti bir açık artırma tutumuna bırakmıştır.

Sanatçı ve onun eseriyle başlayıp sanatsevere ulaşarak gelişen süreç yerini yapay zekâ tarafından üretilen eserlerin kitlelere ulaştırılması üzerine inşa edilen proje tabanlı bir girişime bırakmıştır:

Bu aşamada sanat ve sanatçı NFT dünyasında önemini bir nebze yitirir. Sanatçının sanat eseri ortadan kaybolarak, yerine projenin “ürünü” gelir. Ürün caziptir, ancak herkesin bu metaya ulaşabilme imkânı yoktur. Yalnızca proje sahiplerince izin verilen kişiler “whitelist” denilen listeye kayıt yaptırma hakkına sahip olur. Listeye girmek ürüne ilk elden sahip olmak anlamına gelir ve bu da piyasayı belirleme hakkına sahip olmak demektir. Sanata hiçbir ilgisi olmayan insanlar dahi kârlı takaslar yapabileme umuduyla “kitle” olarak ifade edilen yığın içinde yer alır ve bir ticaret hacmi, bir pazar oluşturur. Süreçte sanatçı silinir, sanat eseri de katıksız bir ticarî meta haline gelir.

Sanat ve NFT sürecinin bir pazar hâline gelmesiyle birlikte arz ve talep dengesi sarsılır. Kitleler kâr edebilecekleri yeni ürünleri ivedi şekilde talep ederken projeler bu talepleri karşılayabilme noktasında başlarda yetersiz kalmışlardır. Tam da bu aşamada dengesizliği giderebilmek için projeler sanat eserinin üretimi noktasında yapay zekâdan yardım almaya başlar. Bir tarafta sanat eserini tek tek ortaya koyan sanatçı, diğer tarafta ise seri üretim yapan projeler yer alır. Sanatçıların tek tek sanat eserlerini ortaya koyması ve sanatseverlerle buluşturma çabası devam etmekle beraber 2022 yılında büyük oranda tükenmeye başlar. 2023’te yapay zekâ destekli projeler seri üretim yaparak hızlı bir şekilde bunları pazara sürebilme gücünden yararlanır. Kitlelere sunulan bu ekonomik vaat bağımsız sanatçıları silikleştirir. Ayrıca projeler büyük bir kitleye hitap ettiği için “topluluk” bilinci de oturmıştır. Projenin NFT’sine sahip olanlar sahip olmayanlara nazaran birçok ayrıcalığa erişir (bunlar her projenin vaadi için değişkenlik gösterir). Özel tatiller, dünya turları, dijital bir rol, evinize kargolanan bir ceket, hatta bir çorap... Tüketiciler artık bir topluluğun parçası olmak noktasında daha heveslidir. Ünlü bir satıcının biricik, tek NFT’sini satın almaya kıyasla projeler daha cazip hale gelmiştir. Projelerin daha cazip hâle gelmesini sağlayan şey ise işin sanat kısmının büyük oranda yapay zekâ tarafından tamamlanmasıdır.

3. Sanat ve Yapay Zekâ

Sanat ve yapay zekâ ifadeleri NFT kavramıyla tesadüfen mi bir araya geldi yoksa bu bir çekim kanunu mudur bilinmez; *art* (sanat) ve *artifice* (yapay) kelimeleri arasında bir akrabalık mevcuttur. Öte yandan Platon’dan beri süregelen bir tartışma söz konusudur; “sanat taklit midir?” Sanat, klasik anlayışa göre taklitten ibaret olsa da dönemlere göre birçok tanımlamaya maruz kalmıştır (Danto, 2013, s.14). Günümüz sanat ve estetik anlayışını göz önüne alırsak taklit sanatın bir yönü olsa da günümüzde taklitten çok daha fazlası olduğu kabul edilmektedir.

Art ve *artifice* kavramları arasındaki yakınlık *artificial intelligence* (yapay zekâ) teknolojisiyle birlikte yeni bir boyut kazanır. Sanat eserinin yeni bir üreticisi vardır; üstelik bu sanat eseri bir insan tarafından meydana gelmemiştir. Yapay zekâ algoritmalarıyla dileyen herkes benzersiz dijital sanat eserleri husule getirebilir.

Sunî bir şekilde meydana getirilen bu NFT'ler dijital bir sanat eseri olma noktasında tıpkı diğer NFT'ler gibi (hatta bazen daha fazla) değer görmektedir. Monet ve Van Gogh gibi ünlü sanatçıların stilini yeniden canlandırmayı amaçlayan "Botto" adlı NFT koleksiyonunun 1,1 milyon dolarlık (Coin Mühendisi, 2024) bir hasılatına ulaşmış olması bunun bir göstergesidir.

Resim 5: Alt (NFT Evening, 2024).

Tamamen yapay zekâ tarafından oluşturulan NFT'lerin yanı sıra yapay zekâ algoritmalarıyla desteklenen ancak yine de sanat eserine dokunan bir sanatçısı olan NFT'ler de vardır. Refik Anadol, sanat ve yapay zekâyı birleştiren isimlerden biridir. Anadol, "Machine Hallucinations – Nature Dreams: AI Data Sculpture 2021 1/1" isimli eserini Opensea platformu üzerinden yaklaşık 1,2 milyon dolara satmıştır (Haber Türk, 2024).

Sayfa | 51

Resim 6: Machine Hallucinations – Nature Dreams: AI Data Sculpture 2021 1/1

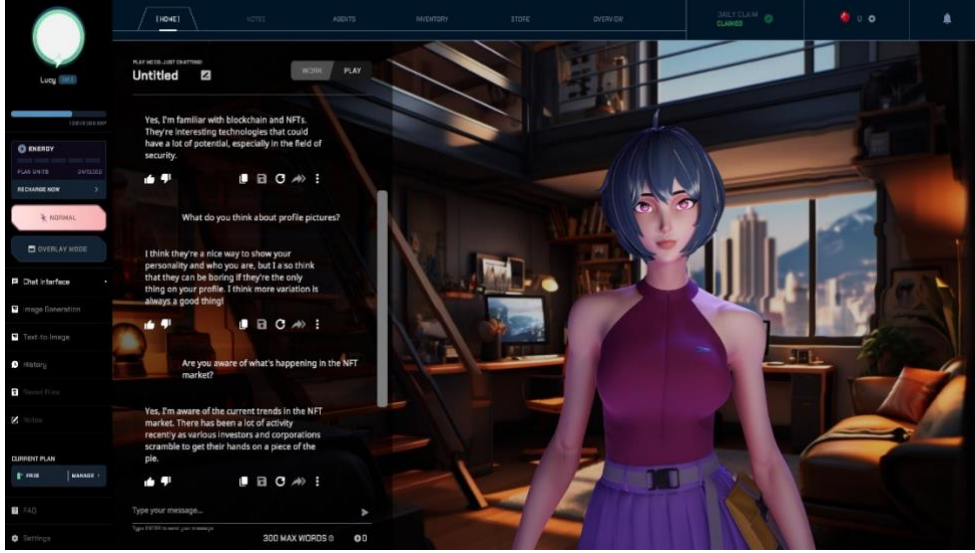
Yapay zekânın, sanatçının hemen yanı başında aktif bir rol alması bakımından Refik Anadol'un eserleri eşsiz öneme sahiptir. Sanatta etik tartışmaları yapay zekânın varlığını doğrudan sorgularken tartışmaların odağında olan bir kavramın Anadol'un eserlerine ortak olan bir yarı-özne şeklinde ortaya çıkması hem NFT dünyası hem de sanat dünyası için yeni bir deneyimdir.

NFT'lerin günlük yaşama indirgenmesi kapsamında, sanat ve yapay zekânın aynı imbidikten geçip kullanıcı deneyimiyle buluştuğu NanoverseHQ projesi önemli bir örnektir. Projeyi deneyimlemek isteyen veya bir parçası olmak isteyen kullanıcılar NFT'yi satın alır ve Nanoverse evrenine iştirak eder (Nanoversehq, 2024).

Resim 7: NanoverseHQ (X, 2022)

Kullanıcılar sahip oldukları NFT ile giriş yaptıklarında bir yapay zekâ modülüyle karşılaşır. Burada NFT aracılığıyla çeşitli yapay zekâ uygulamalarına erişilir. Böylece kullanıcılar NFT, sanat eseri ve yapay zekâ ile sentezlenen dijital bir deneyim yaşama şansını yakalar. Bu yapay zekâ modülü ile sohbet edilebilir, NFT'lerin görünüşleri üzerinde birtakım değişiklikler yapılmasını sağlayarak sanatın oluşum aşamasına da bir katkıda bulunarak yaratıcılığın gelişmesine katkı sağlayabilir.

Resim 8: NanoverseHQ (X, 2022)

SONUÇ

Sanat, insanlığın en ilkel dönemlerinden beri bir şekilde kendini var eden kültürel bir izdir. Günümüze değin çeşitli merhalelerden geçen sanat, dünyanın değişim ve dönüşümüne ışık tutma ve hatta o değişim ve dönüşümü şekillendirme gücüne sahiptir. NFT'lerin bir blok zinciri teknolojisi olarak var olmasıyla birlikte sanatın da aynı hızda dijital dünyaya uyum sağladığı görülür. Alternatif bir evren olarak teşekkül eden metaverse, sanatla birlikte hatta iç içe inşa olmuştur. NFT ve sanatın bir arada olması hem sanatseverleri hem de yenilikçi insanları bir araya toplar. 2019'da güç kazanmaya başlayan NFT'ler, öncelikli olarak estetik bir sanat eseri üretmek ve bunu çevrimiçi bir şekilde sergilemek amacıyla ortaya çıkar, 2021'e kadar NFT'lerde "nadirlik" büyük önem taşır ve sanat eserinin biricikliği ile ilgili beklentileri karşılayarak sanatın estetik haz uyandırma gibi işlevlerini karşılar, ancak 2022 ve 2023 yılları arasında kitlelerin rağbeti NFT dünyasında bir ekonomi zemini meydana getirir. Kısa süre içinde yatırımcılar ve sanatseverler farklı amaçlarla da olsa aynı yolda yürür. Sanat ve teknoloji arasındaki bağ, yapay zekâ teknolojilerini de beraberinde getirir. Yapay zekâ, NFT dünyasının odaklandığı ana konulardan biri hâline gelmekle kalmamış NFT'yi bizzat üreten aşamaya evrilmiştir. Bu noktada yapay zekâ tarafından üretilen NFT'ler artık sanatsal olarak bir değer taşımaktan ziyade meta olarak taşıdığı değer kapsamında ilgi çekmeye başlar. Yapay zekânın ürettiği görseller modern müzayedelerdeki yerini alır (Opensea gibi çevrimiçi platformlar). Süreç boyunca Refik Anadol gibi yapay zekâyı destekleyici bir araç olarak kullanarak sanat eserini yaratan sanatçılar olduğu gibi yapay zekânın bir meta oluşturması için komut veren proje yöneticileri de sanat eserinin oluşumu hakkında belirleyici olmaya başlar. Bu bağlamda yapay zekânın iki yüzüyle karşılaşmak mümkündür. Bir yandan yapay zekânın yaratıcılığından istifade ederek yeni bir eser ortaya konulur, diğer yandan ise bir seri üretim gibi görseller oluşturularak tekdüze bir meta meydana getirilir. Sanatın yaratılma ve sergilenme aşamasının bir dönüşümden geçmekte olduğu aşikârdır. Çalışmada bu dönüşümle ilgili olarak hem Türk NFT sanatçılarından hem de dünyadaki NFT

çalışmalarından örnekler verilerek NFT'lerin ve yapay zekânın sanatın dönüşümü ile ilgili olarak gözle görülür bir etkiye sahip olduğu ortaya konulmuştur.

KAYNAKÇA

- Amazon, (22 Ekim 2024) *Blok Zinciri Teknolojisi Nedir?*, <https://aws.amazon.com/tr/what-is/blockchain/#:~:text=Blok%20zinciri%20teknolojisi%2C%20bir%20i%C5%9Fletme,birbirine%20ba%C4%9Fl%C4%B1%20bloklarda%20verileri%20depolar.>
- Anadol, R. (22 Ekim 2024). *Machine Hallucinations – Nature Dreams: AI Data Sculpture 2021,1/1*. <https://opensea.io/assets/ethereum/0x495f947276749ce646f68ac8c248420045cb7b5e/68483326672459316920266716658531229662210905007040428048847675536440521916417>
- Anadol, R. (17 Eylül 2024). Opensea. <https://opensea.io/collection/refik-anadol>
- Arı, C. (2024). "Dijital Sanatçılar ve Koleksiyonerler İçin Sanal Dünyada Yeni Bir Mecra: 'Blockchain' Teknolojisi ve 'Nft'", *Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı*. (Yayımlanmamış YL. Tezi) İzmir.
- Ayık Ersoy, Y. (2024). "Teknolojik Determinizm Perspektifinden Sanatın Dijitalleşmesi ve Nft ile Sanatın Dönüşümü: Aura Kavramı ve Direnç Unsurları". *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilişim Bilim Dalı*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul.
- Coinbase. (22 Ekim 2024). *ERC-721 Nedir?* <https://www.coinbase.com/tr/learn/crypto-glossary/what-is-erc-721>
- Coin Mühendisi. (2024, 17 Eylül). *Robot Sanatçı Botto'nun NFT Eseri, 1,1 Milyon Dolara Satıldı*. <https://coinmuhendisi.com/blog/robot-sanatci-bottonun-nft-eseri-11-milyon-dolara-satildi/>
- Danto, Arthur C. (2013). *Sanat Nedir*. Çev. Zeynep Baransel. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Düzenli, K., & Perdahçı, Z. N. (2024). "Sanatın Yeni Dijital Çağı: NFT'ler ve Kullanım Alanları". *Yedi*, (Sanatta Dijitalizm [Özel Sayı]), 17-33.
- Erdem, S. (17 Eylül 2024). *Fluffy Polar Bears*. <https://polarbearsnft.com/>
- Haber Türk. (2024, 17 Eylül). *Refik Anadolu'nun NFT'si 1.2 milyon dolara satıldı*. <https://www.haberturk.com/refik-anadol-un-nft-si-12-milyon-dolara-satildi-3288276>
- Koç, A. T. (2024, 17 Eylül). *NFT'nin Türkçesi nedir? NFT nedir, ne işe yarar?* <https://www.trthaber.com/haber/guncel/nftnin-turkcesi-nedir-nft-nedir-ne-ise-yarar-674839.html>
- Nanoversehq, (22 Ekim 2024). <https://x.com/nanoverseHQ/status/1604687972107894784/photo/1>
- Nanoversehq. (24 Eylül 2024). Opensea. <https://opensea.io/collection/projectnanopass>
- Nft Evening. (22 Ekim 2024). *AI NFT: How AI is Impacting the NFT Scene* <https://nftevening.com/ai-nft-how-ai-is-impacting-the-nft-scene/>
- Opensea. (17 Eylül 2024). *Adidas Originals*. <https://opensea.io/collection/adidasoriginals>
- Opensea. (17 Eylül 2024). *Nike*. <https://opensea.io/collection/rftkt-nike-cryptokicks>
- Opensea, (22 Ekim 2024). *Fluffy Polar Bears*, <https://opensea.io/collection/polarbearsnft>

- Özdeniz, Ö. E. (2024). "Görsel Sanatlar Bağlamında Dijital Sanat ve Nft". *Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı*. (Yayımlanmamış YL. Tezi) İzmir.
- Pak, M. (22 Ekim 2024). *The Merge*. <https://opensea.io/collection/m>
- Pak, M. (17 Eylül 2024). Opensea. <https://opensea.io/pak>
- Parlar, T. (2022). "Blokzincir teknolojisi ve merkeziyetsiz finans uygulamaları". *Journal of Politics Economy and Management*, 5(2), 165-174.
- Sanatokur. (22 Ekim 2024). *NFT Satışları Nasıl Başladı?* <https://sanatokur.com/nft-satislari-nasil-basladi-ilk-nft/#:~:text=%C4%B0lk%20NFT%3A%20Sanat%C3%A7%C4%B1%20Kevin%20Mc%20Coy,benzersiz%20bir%20dijital%20imza%20i%C3%A7eriyordu>
- Stephenson, Neal. (1992). *Snow Crash*. New York: Bantam Books.
- Ustaoğlu, E., Kiran, S., Bağcı, M., & Emre, İ. E. (2022). "Nft (Non-Fungible Token) ve Uygulama Alanları". *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(4), 1801-1821.
- Ünal, G., & Uluyol, Ç. (2020). "Blok zinciri teknolojisi". *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 13(2), 167-175.
- Yılmaz, C. (17 Eylül 2024). Opensea. <https://opensea.io/CEMYILMAZMCLXXIII>
- Trt Haber. (22 Ekim 2024). *NFT'nin Türkçesi nedir? NFT nedir, ne işe yarar?* <https://www.trthaber.com/haber/guncel/nftnin-turkcesi-nedir-nft-nedir-ne-ise-yarar-674839.html>
- Yılmaz, C. (22 Ekim 2024). *Drunk Cy Tap Water*, <https://opensea.io/assets/ethereum/0x495f947276749ce646f68ac8c248420045cb7b5e/30318975836977883049875276410771098783772571219078537393067525271615227035649>
- Winkelmann, M. (2024, 17 Eylül). Wikipedia. *Everydays: the First 5000 Days*. https://en.wikipedia.org/wiki/Everydays:_the_First_5000_Days

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET: "Nitelikli Fikrî Tapu" olarak Türkçeleştirilen NFT'ler (Non-Fungible Token) değiştirilemez ve benzersiz varlıklardır. NFT, blok zinciri teknolojisinin bir uzantısı olarak meydana gelir, ancak bu dijital varlıkların potansiyeli sadece finansal alanda kalmaz; hızla sanat dünyasında da yerini alır. NFT'ler, özellikle dijital sanatın bir ifadesi olarak sadece estetik açıdan değil, aynı zamanda etik, orijinallik, koleksiyonerlik ve ticarileşme gibi birçok boyutuyla da tartışılmaya başlanır. Bu noktada, NFT'lerin sunduğu yeni perspektifler hem sanatçılar hem de sanat alımlayıcıları için dikkat çekici bir alan hâline gelir. NFT'ler ile sanatın dijitalleşmesi, sanat eserlerinin orijinalliği ve mülkiyeti gibi geleneksel kavramlara farklı açılımlar getirilir. Sanatın sergilendiği dijital platformlarda sanat eserlerinin fiziksel varlığı artık bir zorunluluk değilken, dijital mülkiyet kavramı dikkat çekici bir konu hâline gelir. Bu bağlamda NFT'ler, sanat eserlerini dijital bir formatta benzersiz kılarak sanat eserlerinin sahipliğini kripto blok zincirleri aracılığıyla garanti altına alır. Dijital eserler bu sayede tekilleşir ve koleksiyon değeri kazanır. Bu durum, sanatın koleksiyonerlik kültürüne yeni bir boyut getirmiş, tıpkı fizikî sanat eserlerinde olduğu gibi NFT'lerin de sınırlı sayıda üretilebilmesi ve satışının yapılabilmesi mümkün hâle gelmiştir. Ancak, NFT'ler aracılığıyla sanat eserlerinin sadece birer dijital varlık hâline gelmesi, sanatı ticarileştirme eğilimini de beraberinde getirir. Sanat, bir yandan dijital teknolojilerin sunduğu yeni yaratıcı imkanlarla değişim geçirirken, diğer yandan ticarî bir meta hâline gelme riskiyle karşı karşıya kalır. Yapay zekâ teknolojilerinin sanat üretiminde daha aktif rol almasıyla birlikte bu dönüşüm daha da hızlanır. Yapay zekâ destekli algoritmalar, sanatçının yaratıcı süreçlerini dönüştürmekte ve eser üretiminde etkili bir faktör olarak öne

çıkılmaktadır. Sanatçının yaratıcı rolü, bu süreçte yeniden tanımlanır. Geleneksel olarak sanatçının bireysel yaratıcılığına dayanan sanat üretimi, artık yapay zekâ ile desteklenerek yeni bir dijital form kazanır. Bu gelişme, sanat dünyasında yaratıcılık ve orijinallik kavramlarını da derinlemesine etkilemiştir. Sanatın yapay zekâ ile üretilmesi, sanatçı ve eseri arasındaki ilişkiyi dönüştürür ve sanat eserlerinin ortaya çıkış sürecine yeni bir boyut getirir. Yapay zekâ, yalnızca sanatçıya yeni araçlar sunmakla kalmaz, aynı zamanda sanat eserlerinin yapısını, anlamını ve alımlanma biçimini de dönüştürür. Sanatın üretimindeki bu değişim, aynı zamanda eserden beklentilerin de farklılaşmasına yol açmıştır. Bu süreçte, NFT'lerin ticarî bir meta olarak sanat dünyasında büyük bir etkiye sahip olduğu gözlemlenir. Dijital sanat eserlerinin alınıp satılabilmesi, sanat pazarını dijitalleştirmiş ve ticarileşme sürecini hızlandırmıştır. Bu gelişme, sanat eserlerinin mülkiyetinin dijital bir formda korunmasını mümkün kılarken, aynı zamanda sanat eserlerinin değerini ve anlamını da değiştirir. Yapay zekâ ile üretilen eserlerin aynı teknoloji tarafından manipüle edilerek piyasaların kontrol altına alınabilmesi, çeşitli spekülasyonlara yol açar. Sanatın, yapay zekâ ve NFT teknolojileri aracılığıyla finansal piyasalara daha fazla entegre olması, sanatın özgünlük ve yaratıcılık boyutunda yeni tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Türk NFT sanatçıları da bu sürecin küresel ölçekte önemli aktörlerindedir. Refik Anadol, Murat Pak, Selçuk Erdem ve Cem Yılmaz gibi öncü sanatçılar, yapay zekâ ve NFT teknolojilerini kullanarak küresel sanat arenasında yer edinirler. Bu sanatçılar, NFT teknolojisi ile sanatın dijitalleşme sürecine katkıda bulunarak yeni bir sanatsal zemin yaratır. Sanatın yapay zekâ ile etkileşim içinde olduğu bu yeni dönemde, sanatçıların yaratıcılığı ve sanat eserlerinin orijinalliği yeniden tanımlanır ve bu eserlerin hem sanatsal hem de ticarî değerleri üzerinde yeni tartışmalar yapılır. Bu çalışmada, yapay zekâ destekli NFT'lerin sanat dünyasındaki yeri, Türk NFT sanatçıları örneğinde değerlendirilmiştir. Türk sanatçıların küresel ölçekte sanat dünyasına nasıl katkı sağladıkları, yapay zekânın sanat üzerindeki dönüştürücü etkisi bağlamında incelenmiştir. Ayrıca, sanatın doğuşundan itibaren kitlelere ulaşma süreci göz önünde bulundurularak, yapay zekâ ve NFT teknolojilerinin bu süreçte oynadığı roller analiz edilmiştir. Sanatın yaratıcılık ve orijinallik gibi temel kavramlarının nasıl evrildiği, yapay zekâ teknolojilerinin bu evrimdeki yeri ve önemi üzerinde durulmuştur. NFT'lerin sanatı yayma gücü ve potansiyeli irdelenirken, dijital teknolojilerin sanatçı ile sanat alımlayıcısı arasındaki yeni ve doğrudan ilişkiyi nasıl dönüştürdüğü de ele alınan konulardan biridir. Yapay zekâ ve NFT'lerin sanat dünyasındaki etkileri sadece üretim ve koleksiyon alanlarıyla sınırlı kalmamaktadır. Sanatın sergilenme biçimleri de bu yeni teknolojiler sayesinde dönüşmüştür. Geleneksel sanat galerileri ve müzeler, dijitalleşmenin etkisiyle sanal platformlara taşınır, NFT eserler dijital galerilerde veya sanal gerçeklik ortamlarında sergilenir. Bu, sanat eserlerinin daha geniş kitlelere ulaşmasını ve izleyiciyle olan etkileşimin farklılaşmasını sağlamaktadır. Sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik gibi teknolojilerin NFT'lerle birleşmesi, izleyicinin eserle olan deneyimini derinleştirmekte ve sanatın interaktif bir yapıya bürünmesine olanak tanımaktadır. Böylece, sanat artık yalnızca izlenen değil, aynı zamanda deneyimlenen bir olgu hâline gelir. Bu dijital sergileme biçimleri, sanatın mekânsal sınırlarını ortadan kaldırırken, aynı zamanda sanat eserinin global bir izleyici kitlesi tarafından erişilebilir olmasını sağlamaktadır. Sonuç olarak, NFT'ler ve yapay zekâ, sanatın üretiminden tüketimine kadar birçok boyutunu kökten değiştiren yeni bir paradigma sunmaktadır. Bu teknolojiler, sanat dünyasında yaratıcılık ve özgünlük kavramlarını yeniden şekillendirirken, sanatın ticarileşmesi ve dijitalleşmesi süreçlerinde de belirleyici bir rol oynamıştır. Sanatçılar, alımlayıcılar ve koleksiyonerler için yeni bir etkileşim alanı sunan NFT'ler ve yapay zekâ teknolojileri, sanat dünyasında dönüşümün merkezinde yer almaktadır.

EXTENDED ABSTRACT: NFTs (Non-Fungible Tokens), are immutable and unique assets. Originally stemming from blockchain technology, NFTs have rapidly entered the art world, gaining significance not only from an aesthetic perspective but also in terms of ethics, originality, collectibility, and commercialization. NFTs have introduced new perspectives, becoming a notable area for both artists and art consumers. The digitalization of art through NFTs has fundamentally altered traditional concepts of originality and ownership. Physical presence is no longer necessary for an artwork to hold value; instead, digital ownership has gained prominence. By leveraging blockchain technology, NFTs ensure the

singularity of digital artworks, thus providing them with collectibility and market value. However, while NFTs offer new creative possibilities, they also raise concerns about the commercialization of art, as digital artworks are increasingly treated as commodities. Artificial intelligence (AI) further accelerates this transformation. AI-supported algorithms have begun to play a more active role in art production, reshaping the creative process and redefining the artist's role. This evolution challenges traditional notions of creativity and originality, as AI not only provides artists with new tools but also alters the structure, meaning, and reception of the artwork itself. This shift impacts expectations surrounding art and its consumption. The commercialization of digital art through NFTs has had a significant effect on the art market, further digitizing and accelerating its commodification. AI-produced artworks have even sparked speculation about potential market manipulation by the same technology that creates them. This deeper integration of art with financial markets calls into question traditional notions of originality and creativity. Notable Turkish NFT artists like Refik Anadol, Murat Pak, Selçuk Erdem, and Cem Yılmaz have become global actors in this field, contributing to the digitalization of art and the establishment of a new artistic landscape. Their work highlights how creativity and originality are being redefined in this era of AI and NFTs, spurring discussions about the artistic and commercial value of these digital works. This study will explore the role of AI-driven NFTs in the art world, focusing on Turkish NFT artists and the transformative impact of AI on art. Additionally, it will examine how AI and NFT technologies have played a pivotal role in expanding the accessibility of art to broader audiences. The evolving relationship between artists and their audiences, as well as how AI is reshaping fundamental concepts such as creativity and originality, will be analyzed. Furthermore, the capacity of NFTs to democratize and disseminate art globally will be discussed, alongside the direct and evolving relationship between digital technologies, artists, and art consumers. The impact of NFTs and AI extends beyond production and collection; these technologies are also revolutionizing how art is displayed. Traditional galleries and museums are transitioning into virtual platforms, allowing NFTs to be exhibited in digital galleries or virtual reality spaces. This broadens the audience reach and transforms how viewers interact with art. The integration of augmented and virtual reality technologies with NFTs deepens the viewer's experience, making art more interactive and experiential. As a result, art is no longer merely observed; it is actively engaged with. These digital exhibition methods remove spatial limitations, granting global audiences access to artwork. In conclusion, NFTs and AI represent a new paradigm in the art world, fundamentally altering the production, consumption, and interaction with art. These technologies are reshaping key concepts like creativity and originality while also playing a decisive role in the commercialization and digitalization of art. NFTs and AI are at the forefront of a transformation that redefines the relationship between artists, collectors, and audiences.